

3. april 2003

UPA 2003/26

Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutissaattut

siunnersuut

pillugu

Inatsisartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaata

ISUMALIUTISSIISSUTAA

siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Inatsisartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu ataatsimiititaliaat suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartuni ilaasortaq Ellen Christoffersen, Atassut, siulittaasoq
Inatsisartuni ilaasortaq Enos Lyberth, Siumut, siulittaasup tullia
Inatsisartuni ilaasortaq Doris Jakobsen, Siumut
Inatsisartuni ilaasortaq Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartuni ilaasortaq Astrid Fleischer Rex, Demokraatit
Inatsisartuni sinniisussaq Kiistat Isaksen, Siumut

Inatsisartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaata meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutissaattut siunnersuut UPA 2003-mi siullermeerinerup kingorna misissuataarpaa imalu oqaaseqarfigissallugu.

Tusarniaanermi akissutit

Siunnersuutip matuma ataatsimiititaliami suliarineqarnerani atugassatut tusarniaanermi akissutit assilineqarneri ataatsimiititaliamit piniarneqarsimapput.

Apeqqutit

Ataatsimiititaliap suliarinninnerminut atugassatut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoq taamatullu Aningaasarsiornermut Naalakkersuisoq apeqqutitut arlalinnut akissuteqaqqullugit saaffigisimavai. Ataatsimiititaliap apeqqaataasa Naalakkersuisunilu ilaasortat akissutaasa nuutinneri isumaliutissiisummut matumunnga ilanngussatut 1-imiit 7-imut ilanngunneqarput.

Isumasioqatigiilluni ataatsimeeqatigiinneq

Siunnersuummuttaaq tunngatillugu ataatsimiititaliap suliarinninneranut ilaatillugu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoq ataatsimiititaliap isumasioqatigalugu ataatsimeeqatigaa. Isumasioqatigiinnissamut aggersaanerup Naalakkersuisunilu ilaasortap oqaatigisaasa nuutinneri isumaliutissiisummut matumunnga ilanngussatut 8-miit 10-tut ilanngunneqarput.

Siunnersuutip ilusiligaanera

Siunnersuummut amigaatit naapertuutinningsullu pillugit Inatsisartut Inatsisissanik Nalilersuisarfiata allakkiaanik ataatsimiititaliaq tigusaqarpoq. Allakkiaq isumaliutissiisummut matumun-nga ilanngussaq 11-itut ilanngunneqarpoq.

Siunnersuutip imarisai

Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu peqqussutissatut nutaamik siunnersuuteqarnermut tunngaviupput Isumaginninnermik Iluarsartuusseqqinnermut Ataatsimiititaliarsuup 1997-imi isumaliutisiissutaani kaammattuutigineqartut Inatsisartunilu meeqqat inuusuttullu pillugit oqallittarnerit aalajangiigaasartullu. Peqqussut atuuttoq siunnersuullu manna meeqqanut inuusuttunullu immikkut pisariaqartitalinnut tunngasuvoq. Siunnersuutikkuttaaq pineqarpoq meeqqat inuusuttullu annertuumik innarluuteqartut inooqataanermi eqqarsartaatsikkullu ajornartorsiuteqarsinnaanerat. Taamaalilluni Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutissaattut siunnersuut Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaannik nr. 7, 3. november 1994-imeersumik tapertalerneqarpoq.

UPA 2001-imi Inatsisartut aalajangerput Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu peqqussut tunngavigalugu ikiorsiinerit pisariaqartitsinermik tunngaveqartassasut, maannamutut "minnerpaaffittut iliuusissatut tunngavimmut" taarsiullugu. "Pisariaqartitsinermik tunngavik" meeqqat inuusuttullu ikiorsiivigineqartarnerat pillugu peqqussummut allannguutissatut siunnersuummut tunngaviuvoq. Tamanna ima isumaqarpoq, angajoqqaat angajoqqaatut piginnaatitaaffii pingarnerpaatinneqanngitsut, meeqqalli inuusuttulluunniit toqqissimasumik peroriartornermini pisariaqartitai aallaaviussasut. Tamanna ersersinneqassaaq ilaqutariit meerallit inuttut ajornartorsiuteqartut piffissami siusissukkut iliuuseqarfigineqarnerisigut. Siusissumik iliuuseqarneq ilaqutariinni

meeralinni ajornartorsiutit amerliartuinnarnissaannik pitsaaliuisitseqataasinnaavoq, tamatumunngalu peqatigitillugu siunissamut tunngatillugu iliuuseqarnermut atatillugu angerlarsimaffiup avataanut inissiisarnissamik pisariaqartitsinerup annikinnerulernissaanik kinguneqarluni.

Peqqussutissatut siunnersuummi nutaartaassapput kommunini inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsiaqartitsinermik pilersitsineq, meeqqanut tunngasumik paasisimasalimmik ataatsimiititaliorneq kiisalu angerlarsimaffimmi iliuusissanut pilersaarusiornissamik kommunit pisussaaffilerneqarnissaat. Iliuusissanik pilersaarutit taakku inissiinerni suliarineqartassapput siunertallu erseqqissaatigineqarnerannik imaqaassallutik kiisalu inissiinerup atorunnaarnerani (suliniutit atorunnaarneranni malinnaaneq), taamaalilluni meeqqap inuusuttulluunniit siunissaa isumagineqartussanngorlugu. Ilanngulluguttaaq erseqqissarneqarpoq kommune arnanut naartusunut, meeraat aarlerinartorsiortunut, immikkut iliuuseqartassasut. Tamatumalu saniatigut ikiorsiisinnaanermut periarfissamut sivisunerpaamik ukiunik 20-inik killiliisinnaaneq atorunnaarsinneqassasoq kissaatigineqarpoq, inuusuttummi ikiorneqarnissamik pisariaqartitsineranik neqerooruteqarnissaq aalajangersimasumik naliliinermik tunngaveqartussaammat. Siunnersuummittaqq oqartussaasut assigiinngitsut qanimut suleqatigiinnissaat anguniarneqarpoq, ataqatigiissaagaanerusumimmi suliamik suliarinninnissamut aaqqissugaasumik suleqatigiinneq aqutissiisuusussaammat.

Massa peqqussutissap meeqqap nalinginnaasumik pisariaqartitai sammigaluarai ilaqutariit ataatsimoorlutik pisariaqartitaat naatsorsuutigineqartussaapput, aamma ilaqutariit iliuuseqarfigineqarnissamik neqerooruteqarfigineqarnissaat eqqarsaatigalugu. Tamatumali meeqqap inuttut pisariaqartitai - meeqqallu qitiutinneqarnissaa - taallissanngilai.

Inatsisartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaata oqaaseqaatai

Siunnersuummi tunngavigineqartut ataatsimiititaliap isumaqatigai:

- meeqqap pisariaqartitai aallaaviussasut,
- siusissukkut iliuuseqarnissaq pisussaaffiussasoq, aamma
- oqartussaaffiit assigiinngitsut akornanni suliat pitarlugit suleqatigiittoqarnissaa anguniarneqassasoq.

Inatsisip oqaasertaanut namminermut ataatsimiititaliap oqaaseqaatai

Meeqqap ineriartornermini periarfissaanut piffissaq naartuffik ernereernerullu kingorna apeqqutaalluinnarmata ataatsimiititaliap pitsaasumik nutaaliornerut isigaa § 2, imm. 2 naapertorlugu arnat inuusuttut naartusut meeraat aarlerinartorsiorsinnaasut eqqumaffigineqassammata.

§ 4-mut tunngatillugu ataatsimiititaliamit pitsaasutut isigineqarpoq najugarisami meeqqat inuusuttullu inuunermi atugarisaannut tunngasut suulluunniit kommunit nakkutilliisussaanneranniimmat kommunimit nuuffigisamit kommunimut nuuffigisamut tunngasut ilisimatitsissuteqarnissamik pisussaaffiginerat peqqussummi nutaami sukateriffigineqarmata.

§ 5, imm. 1-imut tunngatillugu Naalakkersuisut qinnuigineqarput kalaallisua erseqqissaatigeqqullugu. Tamanna pisinnaavoq ima oqaasertaliinerup atornerqarneratigut: "Inuk kinaluunniit meeqqamik paarinerlunneqartumik imaluunniit inuunermi peqqissusaa ineriartorneraluunniit navianartorsiortinneqarluni atugaqartinneqartumik ilisimasaqalersoq kommunalbestyrelsimut nalunaaruteqarnissaminut pisussaataavoq."

Ataatsimiititaliap kissaatigaa, siunnersuummi § 6, imm. 4 naapertorlugu meeqqap paaqqinniffimmiinnerani napparsimavimmulluunniit unitsinneqarluni misissorneqarnerani angajoqqaajusut, meeqqamik misissorneqarnera akuerisimangikkunikku Isumaginninnermut Naammagittaalliuteqartarfimmuut naammagittaalliuteqarsinnaasut, tak. siunnersuutip § 39-ianut ataatsimiititaliap oqaarfiginninnera.

§ 9, imm. 2, nr. 9-mut tunngatillugu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisup akissutaa ataatsimiititaliap iluarisimaarpaa, tak. ilanngussaq 6, tassani Naalakkersuisuni ilaasortap erseqqissarmagu efterskolit Danmarkimiittut inuusuttunik inissiivissatut periarfissatut isigineqassanngitsut. Aalajangersagaq angajoqqaanut aningaasanik tapersiinissamik periarfissiivoq, piunasaqaatigineqarlunilu efterskolimiinnermi tapiissutisinnissamut Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4, 21. februar 1997-imeersumi piunasaqaatigineqartut atuuttut atuartup eqquutsissimassagai.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq akuersinermik tunngaveqanngitsoq pineqarpat peqqussummi atuuttumi § 18, imm. 2 malillugu Isumaginninnermi Pisortaqaarfimmi pisortaq iliusiugallartussanik, assersuutigalugu piffissaq pissutigalugu isumaginninnermut ataatsimiititaliap taakku eqquutsissinnaanngippagit, aallartitsinnissamik peqqusisinnaavoq. Suliassaq ullut 14-it qaangiutsinnagit isumaginninnermi sulianut naammagittaalliuteqartarfimmuut saqqummiunneqassaaq. A-taatsimiititaliap eqqumiigaa aalajangersagaq taanna siunnersuummi ilaanngimmat, meeqqamummi pitsaanerpaajummat taamaattumik aalajangersagaqartoqarnissaa. Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoq tamatumunnga tunngavilersuuteqaqqullugu ataatsimiititaliap qinnuigissavaa, taamaalilluni ataatsimiititaliaq pingajussaaneerilinninnermi tamatumunnga naliliisinnaaqqullugu.

Ataatsimiititaliap iluarisimaarpaa § 10, imm. 2-mut tunngatillugu Naalakkersuisuni ilaasortaq neriorsuuteqarmat Inatsisartut Inatsisissanik Nalilersuisarfiata kaammattuutaanut naapertuuttumik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussiumalluni, tak. ilanngussat 2 aamma 11.

§ 13-imut aamma § 30-mut tunngatillugu Naalakkersuisoq ataatsimiititaliamut paasisutissiivoq pineqartoq tassaasoq meeqqap inissinneqarnerata inissiinerulluunniit atorunnaarnerata kommuninit nalunaarutigineqartarnissaa pineqarmat, tak. ilanngussaq 2. Ataatsimiititaliap kissaatigaa kommunit nalunaarusiaasa Naalakkersuisunit tiguneqartarnissaat Naalakkersuisut qulakkiissagaat, meeqqanummi inuusuttunullu tunngasumi ineriartornermik Naalakkersuisut Inatsisartullu ingerlaavartumik nalunaaruteqarfigineqartarnissaat malittarinnissinnaaqqullugit pisariaqarmat. Naalakkersuisut peqqussummut tunngatillugu nalunaarummik ilitersuummillu suliarinninnissaannut atatillugu nalunaarutiginnittarnermut periusissat pitsaanerulersinneqassammata ataatsimiititaliap qilanaaraa.

§ 14-imi allassimavoq meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartussanngorlugu kommunalbestyrelse aalajangiippat iliuusissatut pilersaarusiortoqassasoq. Tamanna aamma peqqussummi atuuttumi piumasaqaataavoq. Ataatsimiititalialli ilisimaaraa pisuni ikittuaraannanguani iliuusissatut pilersaarusiortoqartarmat. Taamaammat kommunit iliuusissatut pilersaarusiorterata oqinnerulernissaanut Naalakkersuisut kommunalbestyrelsit najoqqutassaannik tunniussinissaasa pingaartuunera ataatsimiititaliap oqaatigiumavaa. Pingaartuuvoq meeqqap qanoq pineqarnerata iliuusissatut pilersaarusiorneqarsimanissaa, taamaalilluni isumaginninnermi suliaqartut angajoqqaallu aallaavissaqaqqullugit, anguniakkallu erseqqissut angujumallugit sulisinnaaqqullugit, taamaalillunilu meeqqap inatsisitigut illersugaanera qulakkeerlugu.

Ataatsimiititaliap siunnersuutigaa Naalakkersuisut peqqussummut nalunaarummik suliaqarnikkut qulakkiissagaat inummut siunnersortimik toqqaasoqalersinnagu inummut siunnersortimut pineqaatissinneqarsimanermit uppersaammik piniartoqartassasoq.

Ataatsimiititaliap iluarisimaarlugu paasivaa peqqussut atortuulersinneqareerpat nalinginnaasumik angajoqqaarsiat tamarmik atisanut aningaasanillu kaasarfimmiussanut tapiissutisisalissasut, peqqussutip ulloq atortuulerfia sioqqullugu kingoqqulluguluunniit meeraq ilaqutariinni angajoqqaarsiaqalerluni inissinneqarsimansoq apeqqutaatinnagu.

§ 18-imut, inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsianut tunngatillugu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoq ataatsimiititaliap qinnuigaa meeqqat inuusuttullu sorliit inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsiat isumagissaneraat qulaajaqqullugu. Isumasioqatigiinnermi Naalakkersuisuni ilaasortaq ilisimatitsivoq: "Aalajangersakkap siunertaraa inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsiat ulloq unnuarlu paaqqinniffittut inissiisarfiit ima oqilisaattassagaat, meeqqat iliuuseqarfigineqarnissamik pisariaqartitsinnginnerpaat inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsianut inissinneqartassasut", (tak. ilanngussaq 9). Isumasioqatigiinnermi ataatsimiititaliap Naalakkersuisuni ilaasortamut tikkuaavigaa peqqussutissatut siunnersuummi erseqqissumik allassimangitsaq inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsiat meeqqanik inuusuttunillu iliuuseqarfigineqarnissamik pisariaqartitsinnginnerusunik isumaginnittassasut.

Naalakkersuisuni ilaasortap neriorsuutigaa tamanna tusaatissatut tiguniarlugu, taamaammallu tamatuma malitsigisaatut ataatsimiititaliap Naalakkersuisuni ilaasortaq qinnuigaa tamatuma allakkakkut qulaajaavigineqarnissaa isumageqqullugu, (tak. ilanngussaq 3). Akissummi tassani Naalakkersuisuni ilaasortaq allappoq: "Naalakkersuisut siunertarinngilaat inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsiat meeqqat inuusuttullu iliuseqarfigineqarnissamik pisariaqartitsinnginnerpaat isumaginissaat" (tak. ilanngussaq 4). Taamaammat ataatsimiititaliap Naalakkersuisut qinnuigissavai allannguutissatut siunnersuutikkut erseqqissarneqassasoq meeqqat sorliit inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsianit isumagineqartussaansut.

Ataatsimiititaliap isumaqarpoq inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsianut atatillugu oqaatigineqartariaqartoq anguniagaq tassaammat, meeqqap ineriartorneranut peqqissusianullu tamanna akerliunngippat, meeqqap angajoqqaaminut utersinnaanissaa. Siunnersuutittaaq § 21-iani ilan-ngunneqartariaqarpoq inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsiat pikkorissarnissamut ingerlaavartumillu ilitsersorneqarnissamut piginnaatitaassasut, tamannalu periarfissaannaassanngitsoq. Ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa tamanna Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummut ilanngutissagaat, Ilaqutariinnermummi Peqqissutsimullu Naalakkersuisuni ilaasortap isumasioqatigiinnermi nalunaarutigimmagu: "Peqqussutissatut siunnersuut naapertorlugu Naalakkersuisut pisussaaffigaat angajoqqaarsianut naleqquttumik pikkorissarnissanik periarfissarsiussissallutik, taamaalilluni taakku meeqqanik inuusuttunillu isumassuinerminni isumaginninnerminnilu perorsaanerminni sakkussat atorlugit nutartersinnaaqqullugit paasinneqqullugillu" (tak. ilanngussaq 9).

§ 22-imut tunngatillugu ataatsimiititaliap pingaarutilittut oqaatigissavaa, meeqqat inuusuttullu paaqqinniffinnut inissinneqarpata taakku meeqqap inuusuttullu pisariaqartitaat eqquutsittariaqaraat. Peqqussutikkut meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaannut eqaatsumik aqqissuussisoqarnissaa anguniarneqaraluarpalluunniit kukkusumik inissiinissat pinngitsoorneqarnissaat sulissutigineqartariaqarpoq. Taamaammat ataatsimiititaliap kissaatiginartutut oqaatigiumavaa inissiinissamut naliliisarnerit pitsaassusiata qaffatsinneqarnissaa Naalakkersuisut qulakkiissagaat, taamaalilluni meeqqat inuusuttullu kukkusumik inissinneqartarnis-ssaat pinngitsoorneqarsinnaaqqullugu.

§ 28, imm. 1-imut tunngatillugu Inatsisartut Inatsisissanik Nalilersuisarfiata allakkiaa tunngavigalugu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisoq ataatsimiititaliap qinnuigaa ima oqaasertaliinerup allatut oqaasertalerneqarnissaa isumaliutigissagaa, "Ilaqutariinni inissiinerup taamaatinnessaa aalajangiunneqartinnagu...". imaalillugu, "ilaqutariinni inissiinerup atorunnaarnissaanik kommunalbestyrelse aalajangiitinnagu...". Ataatsimiititaliap kissaataa Naalakkersuisuni ilaasortap malinngilaa. Taamaakkaluartoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqaaqissaaq allannguutissatut siunnersuummi erseqqissarneqassasoq kina aalajangiisussaansoq.

§ 34-mut tunngatillugu meeqqat pillugit paasisimasalittut qitiusumik ataatsimiititaliamik pilersitsinissaq ataatsimiititaliap ilassilluarpaa, ataatsimiititaliallu taassuma suliasai suunersut siunnersuummi pitsaasumik nassuiaatigineqartut nalilerlugu. Meeqqat pillugit paasisimasalittut ataatsimiititaliap annertuumik oqartussaassuseqartuunissaa ataatsimiititaliap ilalerpaa. Ataatsimiititaliarli isumaqarpoq inatsimmi namminermi § 34-imi allassimasariaqartoq, meeqqat pillugit paasisimasalittut ataatsimiititaliaq suliani, kommunip meeqqanullu inissiisarfiup akornanni meeqqamik angerlartitsinissamut tunngatillugu isumaqatigiinngitsoqartillugu, pinngitsoortitsisinnaasut. Meeqqat pillugit paasisimasalittut qitiusumik ataatsimiititaliaq taamatut annertutigisumik oqartussaassuseqarmat ataatsimiititaliap kissaatigaa § 34-imi inatsisit oqaasertaasa allannguutissatut siunnersuutaani taanna Naalakkersuisut ilanngutissagaat. Meeqqat pillugit paasisimasalittut ataatsimiititaliap ilaasortaqartinneqarnissaa pillugu Inatsisartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaata amigaatigaa atuarfeqarfiup ilaasortaataqartussaannginera. Tamanna aamma kissaatit saqqummiunneqarpoq Atuarfitsialak pillugu suleqatigiissitaasimasumi ilaasortaasup tusarniaanermut akissutaani. Assigiinngitsunik suliaqartut akuunissaasa erseqqissarneqarnissaa pillugu meeqqat pillugit paasisimasalittut ataatsimiititaliami atuarfeqarfiup taamatut ilaasortaataqarnissaa ataatsimiititaliap kissaatigaa, ilinniartitsisummi aamma meeqqap inuunera pillugu immikkut ilisimasaqarlutillu paasisimasaqartuummata. Ataatsimiititaliap ilanngullugu pingaartutut isigaa Naalagaaffiup Sinniisoqarfianit meeqqat pillugit paasisimasalittut ataatsimiititaliami inatsisilerituumik sinniisuutitaqartoqartariaqartoq. Tamannattaq Naalakkersuisuni ilaasortap tulluurtutut isigimmagu, tak. ilanngussaq 9, ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa Naalakkersuisut Naalagaaffiup Sinniisoqarfianut nutaamik saaffiginissuteqassasut. Taassuma inatsisilerituumik toqqaanissaa neriuutigalugu ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa tamanna allannguutissatut siunnersuummi ilanngunneqassasoq.

Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq § 34, imm. 4-mi allassimasariaqartoq, meeqqat pillugit paasisimasalittut qitiusumik ataatsimiititaliaq meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinniffimmit aamma inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsianit meeqqamik angerlartitsisoqarnissaa pillugu suliani oqaaseqaateqartassasoq.

§ 38-mi angajoqqaat akiliuteqartarnerannut tunngasumi ataatsimiititaliap amigaatigaa pisuni qanoq ittuni angajoqqaat akiliuteqartinneqartanngissinnaanerit pillugu nassuiaat. Isumasioqatigiinnermi Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisup ilisimatitsissutigaa qaqugukkut angajoqqaat akiliuteqartinneqartannginnissaat pillugu Naalakkersuisut ilitersuummik suliaqarumaartut. Ataatsimiititaliap kissaatigisani oqaatigissavaa, tassalu qaqugukkut angajoqqaat akiliuteqartinneqanngittarnissaannut erseqqissumik tunngavissaqartoqarnissaa ilitersuummi atuarneqarsinnaassasoq.

Kommunit Namminersornerullutillu Oqartussat akornanni ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ingerlatsivigineqarnerisa akisussaaffigineqarnerisalu agguataarneqarneranut tunngatillugu paasisutissanik aataatsimiititaliaq amigaateqarmat, Aningaasarsiornermut Naalakkersuisoq tamatumunnga nassuiaateqaqqullugu ataatsimiititaliap qinnuigaa, tak. ilanngussaq 5. Ilanngussaq 6

naapertorlugu Naallakkersuisuni ilaasortap ilisimatitsissutigaa Naalakkersuisut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik ingerlatsisuusut, kommunillu ingerlatsinermut aningaasartuutini akiliisartuusut. Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik ingerlatsinermut akisussaaneermullu agguataarinerup allanngortinneqarnissaanik Naalakkersuisut pilersaaruteqanngillat. Siusinnerusukkut Inatsisartut Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Ataatsimiititaliaata aamma Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliaata kiisalu maannakkut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap tikkuaaviginikuuat kommunit aningaasarliortut tapersiivigineqarnissaat qulakkeerneqartariaqartoq, taamaalilluni meeqqap pisariaqartitamigut piginnaatitaaffii innarliivigineqannginniassammata, piginnaatitaaffiillu taakku aningaasatigut akissaqannginneq pissutigalugu ajorseriartinneqannginniassammata. Taamaammat Aningaasarsiornermut Naalakkersuisup akissutaa ataatsimiititaliap iluarisimaarpaa, oqaatigimmagu kommunit akissarliortut pitsaanerusemik tapersiivigineqarnissaat qulakkeeriffiginarlugu KANUKOKA aqqissuussinissaq pillugu isumaqatigiinniuteqarfigiumallugu piareersimagami.

Ukiumut missingersuusiorfiusumut 2003-mut ataatsimoortumik tapiissuteqarnissat pillugit ilassutitut isumaqatigiisummi, tak. ilanngussaq 7, Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutissaattut siunnersuut ulloq 1. januar 2003 atuutilersinneqartussaammat kommunit aningaasartuuteqarnerussutissaat 15,9 mio.kr.-inut aalajangerneqarput. Siunnersuut ulloq 1. juli 2003 atuutilersussatut siunnersuutigineqarpoq, taannalu piffissamut sivikillisamut tunngatillugu 2003-mi 7.927.000 kr.-iusussatut iluarsiivigineqassaaq. Ataatsimiititaliap tunngavissaatippaa kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit qaffaavigineqarnissaat peqqussutissatut siunnersuutip ulloq atuutilerfissaata allanngortinneqarnera pissutigalugu 7.927.000 kr. meeqqat inuusuttullu atugarisaasa pitsaanerulersinneqarnissaannut atorneqassasut.

§ 39-imut tunngatillugu ataatsimiititaliaq isumaqarpoq ilanngunneqartariaqartoq, aalajangiinerit § 6, imm. 4 malillugu aalajangerneqartut Isumaginninnermut Naammagittaalliuteqartarfimmu naammagittaalliutigineqarsinnaasut. Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq aamma angajoqqaat naammagittaalliornissamut piginnaatitaasariaqartut.

Ataatsimiititaliap nalinginnaasumik nassuiaatinut oqaaseqaatai

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut erseqqissaatigissavaa § 34, immikkoortut pingajuannut nassuiaatit qallunaatuuni § 29, imm. 3-mut innersuussisoqarmat. Siunnersuummili § 29, imm. 3-qanngilaq. Ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa siunnersuutip aappasaaneerneqarnerani taamatut kukkusumik innersuussineq Naalakkersuisut nassuiaatigissagaat.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtiginneersoq Demokraatineersorlu inatsisip oqaasertaanut namminernut, nalinginnaasumik

**nassuiaatinut aalajangersakkanullu ataasiakkaanut nassuiaatinut
ataasiakkaanut ima oqaaseqarfiginnissapput:**

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqatigiinneersooq Demokraatineersorlu isumaqarput § 2, imm. 3-mi aamma § 6, imm. 1-imi erseqqissarneqartariaqartoq pineqartut tassaammata meeqqat inuusuttullu timimikkut, eqqarsartaatsimikkut piginnaanikillimasut inooqataanermiluunniit ajornartorsiuteqartut. Oqaatsit inooqataanermi ajornartorsiuteqartut ilanngunneqarneratigut meeraq ataatsimut tamaat isiginiarneqarpoq. Taamatut ataatsimut tamaat isiginnineq aamma atuarfeqarfik pillugu peqqussummi atornerarpoq, tak. Meeqqat atuarfiat pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 8, 21. maj 2002-meersoq, § 2, imm. 1, nr. 2. Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumumeersut Atassummeersullu isumaqarput § 2, immikkoortup pingajuannut nassuiaammii meeraq ataatsimut isigalugu pineqarmat, tamanna inatsisit oqaasertaanni namminermi ilaasariaqanngitsoq.

§ 5, imm. 2-mut tunngatillugu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalackersuisumut ataatsimiititaliap erseqqissaatigaa inatsimmut nassuiaatini allassimasoqanngitsoq ilisimatitsissuteqarnissamut sakkortusisamik pisussaaneq qanoq annertutigisumik unioqqutinneqarpat, siunnersuummi § 40 malillugu, pinerluttulerinnermut inatsimmi maleruagassat malillugit akisussaatissoqassanersoq. Naalackersuisuni ilaasortap akissutaa, tak. ilanngussaq 2, malillugu erseqqissarneqarpoq, paasissutissiinissamik sakkortusisamik pisussaaneq paasissutissanut, sulisorisap qinikkalluunniit atorfini naapertorlugu ilisimalersimasaanut taamaallaat atuuttussaasoq. Tamanna inatsisip oqaasertaani namminermi erseqqissarneqaqqullugu ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqatigiinneersup Demokraatineersullu siunnersuutigaat § 5, imm. 2 Inatsisartut Inatsisissanik Nalilersuisarfiata siunnersuutaanut naapertuuttumik oqaasertaliivigineqassasoq, tak. ilanngussaq 11, qupperneq 1, 2-lu.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqatigiinneersup Demokraatineersullu kissaatigaa oqaaseq "ilaqutariit" nassuiarneqassasoq. Ikinnerussuteqartut qulaani taaneqartut siunnersuutigaat § 7, imm. 2-mi FN-ip Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaani artikel 5 innersuussutigineqassasoq. Tassani allassimavoq angajoqqaat imaluunniit pissusissamisoortutut isigineqartillugu ilaqutariit amerlasuunik ilaasortaata amerlanerusut meeqqap piginnaanerinit ineriartorneranullu ilitsersorneqarnissaannut akisussaaneerat nunat ataqqissagaat. Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqatigiinneersup Demokraatineersullu isumaqarput "taagut extended family" (ilaqutariit amerlasuunik inuttallit) kalaallinut tunngatillugu atussallugu tulluassasoq, Kalaallimmi Nunaanni ilaqutariinnermut tunngatillugu ilaqqat amerlasuunik inuttallit suli aallaavigineqarmata, angajoqqaat meeraallu kisiisa pinnagit.

2001-imi "Meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasanik katersuiffik" pilersinneqarpoq. Meeqqat inuusuttullu pillugit ilisimasanik katersuiffimmik pilersitsinissaq siunertaavoq, katersuiffiullu suliassarissavai paasissutissanik katersuiviliornissaq tassunga Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu atugaat pillugit ilisimaneqartut aqqissuussaassumik katersorneqartassallutik. Meerarlu aallaavigalugu,

assersuutigalugu ilaqutariinnikkut, isumaginninnikkut, peqqinnissakkut, atuartitaanikkut ineqarnikullu atugarisat pillugit paasissutissat katersorneqassapput. Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersoq Demokraatineersorlu kissaateqarput peqqussutissatut siunnersuummi maleruagassiornikkut ilisimasanik katersuiveqarnerup inatsisikkut tunngavissinneqarnissaa qulakkeerneqassasoq, tassanilu ilisimasanik katersuiviup siunertaa ingerlanneqarneralu aalajangersarneqarlutik.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersup Demokraatineersullu kissaatiqat pissutsit § 9, imm. 2, nr. 9-p aamma efterskolimiinnermi tapiissuteqartarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaata nr. 4, 21. februar 1997-imeersup § 1, imm. 2, nr. 3-ata akornanni pissutsit nassuiaatigineqassasut, taamaaliornikkut erseqqissisinneqaqqullugu, efterskolimiilernerup aallartinnginnerani atuortoq 15-ileersimasariaqarnersoq imaluunniit 11. klassimik naammassinnissimasariaqarnersoq.

§ 10-mut tunngatillugu aalajangersagaq ima oqaasertaligaavoq, kommunip iliuuseqartariaqarneranik akuersissummillu pigani angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaanik Naalakkersuisut namminermi pisussaaffiliisussaannngitsut, kommunili iliuuseqarsinnaasoq. Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisup ataatsimiititaliamut nalunaarutigaa, tak. ilanngussaq 2, "Naalakkersuisut siunertarisimannngisaannaraat kommuni iliuuseqarnissamat pisussaaffilissallugu. Kommunimmi suliami ataatsimi nammineerluni nalilerniartussaavaa ikiorsiinikkut iliuuseq qanoq ittoq aallartinneqassanersoq." Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersup Demokraatineersullu isorisariaqartutut isigaat pisuni, pissutsinik erseqqinnerusumik taaneqartunik tunngavilimmik erseqqissumik aarleqqutigineqarsinnaappat meeqqap peqqissusiata ineriartorneratalu annertuumik ajoqusiivigineqarnissaa, aammalu angerlarsimaffiup avataani inissiinissamat akuersissummik pissarsisoqarsinnaasimannngippat, kommunit meeqqamik arsaarinnilluni inissiinissamat pisussaaffilerniarneqanngimmata.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersoq Demokraatineersorlu isumaqarput § 29-imut tunngatillugu pissusissamisoornerpaajussasoq angerlarsimaffiup avataanut inissiinerup uninnginnissaanik (arsaarinnilluni) piumasaaqatip assinganik arsaarinnilluni inissiinerup piumasaaqateqartoqarpat. Tamatumaniissaaq eqqarsaatigineqartariaqartut ilagaat angerlarsimaffiup avataanut inissiinerup (arsaarinnilluni) atatiinnarneqarnissaanut piumasaaqatit arsaarinninnissamat sanilliullugit sakkortuneruppata, meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaanik angajoqqaatut oqartussaasup akuersinissaanut kajumissusia mikinerusussamat. Taamaammat ikinnerussuteqartut qulaani taaneqartut siunnersuutigissavaat § 29, oqaaseqatigiit siulliit Inatsisartut Inatsisissanik Nalilersuisarfiaata kaammattuutigisaatut oqaasertaliivigineqassasut, tak. ilanngussaq 11.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersoq Demokraatineersorlu isumaqarput § 36, imm. 2 ima oqaasertalimmik ilassuteqarfigineqartariaqartoq: "Naalakkersuisut imm. 1-imi taaneqartutut peqatigiiffinnik akuerisaasunik

nakkutilliinermik ingerlatsissapput." Taassuma ilanngunneqarneratigut peqatigiiffiit nakkutilliivigineqarnissaat qulakkeerneqassaaq.

Nalinginnaasumik nassuiaatinut qupperit sisamaanniittumi immikkoortumut siullermut tunngatillugu ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersup Demokratineersullu kikkut siunnersuummik tusarniaavigineqarsimanerit tamakkiisumik takussutissap taaneqarnissaa amigaatigaat. Tamatuma ilanngunneqarneratigut nalinginaasumik nassuiaatit, Inatsisartut inatsisissaasa, peqqussutissaasa nalunaarutissaasalu suliarineqartarnerit Naalakkersuisut Inatsisut Allaffiata ilitersuusiani piomasagaatit eqquutsinneqarnissaat anguneqassaaq. Ikinnerussuteqartut qulaani taaneqartut Naalakkersuisut qinnuigissavaat tamanna aappasaaneerermi ilisimatitsissutigeqqullugu.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiinneersoq Demokratineersorlu isumaqarput § 5-imut inatsimmut nassuiaatini oqaatigineqarsimasariaqaraluartoq nipangiussisusaanermut inatsisit assigiinngitsut paasissutissanillu ingerlatitseqqittarnermut tunngasut qanoq imminnut tapertareqatigiinnersut. Tamatuma aappasaaneerermi Naalakkersuisunit nassuiaatigineqarnissaa ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut qulaani taaneqartut Inuit Ataqtigiinneersup Demokratineersullu qinnutigissavaat.

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut kaammattuutai

Ataatsimiititaliap isumaqarpoq kommunit politiillu akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutit pingartinneqassasut. SSPK assersutissaqqilluarpoq politiit kommunillu akornanni suleqatigiinneq suliami akuusunut tamanut iluaqutaasoq. Ataatsimiititaliap Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisumut kissaatigisamisut saqqummiuppaa, pitsaaneerpaassasooq po-litiit, meeraq ikiorneqarnissamik pisariaqartitsisoq ilisimalerunikku, kommunalbestyrelsimut ilisimatitsisusaanermik pisusaaffilerneqarpata. Naalakkersuisuni ilaasortap ataatsimiititaliap tamatumani isumaqatigaa, tak. ilanngussaq 2; innersuussutigaluguli politiit Naalagaaffiup oqartussaasuisa ataaniittuusut. Taamaamat ataatsimiititaliap Naalakkersuisut kaammattussavai suleqatigiinnermut tunngasumik politiinut qallunaallu oqartussaasuinut saaffigineqqullugit.

Peqqussutissat siunnersuutit atortuulersinneqarnissaanut atatillugu ataatsimiititaliap kissaatigaa, meeqqat inuusuttullu qaammatinit marlunnit sivisunerusumi angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartarnerat pillugu inatsit pillugu innuttanut ilisimatitsissuteqassasooq, tak. § 20. Ataatsimiititaliamit ilisimaarineqarpoq meeqqanik inuusuttunillu amerlasuunik qaammatinit marlunnit sivisunerusumik ileqqussat malinnagit angerlarsimaffiup avataanut nuussisoqartarmat, taamaaliornermilu angajoqqaatut oqartussaasut ilisimasarnagu taamatut pisoqartillugu angajoqqaarsianut inissiinissamut akuersissuteqartoqartussaammat. Ataatsimiititaliap ilimagaa qaamarsaanermik ingerlataqarnikkut angajoqqaarsianut inissiinissamut akuersissutitaqanngitsumik ileqqussat malinnagit nuutsitsisarnerit amerlassusii ikilisinniarneqarsinnaasut.

Taamaammat taamatut qaammarsaanermik Naalakkersuisut aallartitseqqullugit ataatsimiititaliap kaammattussavai.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiiinneersup
Demokraatineersullu Naalakkersuisunut kaammattuutaat

Siunnersuummi § 2-mi allassimavoq, meeqqat inuusuttullu timimikkut eqqarsartaatsimikkulluunniit piginnaanikillimasat immikkulluunniit tapersiivigineqarnissamik pisariaqartitsisut siunnerfilimmik piaartumik iliuuseqarfigineqartassasut. Peqqussut pitsaasumik sunniutissappat kommunit isumaginniffiini isumaginninnikkut pitsaaliuinnikkut katsorsaanikkullu sulineq patajaallisarneqartariaqarpoq. Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiiinneersup Demokraatineersorlu isumaqarput tarnit nakorsaannik, nappaatilinnik sammisassaqtitsisunik (ergoterapeuter), oqalunniarnermi tusaaniarnermilu ilitsersuisunik (tale- og hørepedagoger), suliamik ingerlatsisunik il.il. amerlanernik atorfinitsitsisoqarnissaanik pisariaqartitsisoqartoq, kiisalu isumaginninnermi ilinniagalittut sulisorineqartut suliniarnerminni sakkussanik atorsinnaasaannik pitsaanagerusunik tuniorarneqartariaqartut. Ikinnerussuteqartut qulaani taaneqartut Naalakkersuisut siunnersussavaat akissaatitigut pitsanngorsaasoqartariaqartoq, kiisalu pikkorissaanissanut ingerlaavartumik neqerooruteqartoqassasoq. Periarfissaavoq qaffakkiartuaartumik pikkorissaasarerit neqeroorutigineqarsinnaanerit, alloriarneq ataaseq naammassineqaraangat oqartussaaffiup annertusinerit malillugu akissarsiat qaffanneqartarlutik. Ikinnerussuteqartut qulaani taaneqartut isumaqarput isumaginninnermik ingerlatsivinni allatut aqqissuussisoqartariaqartoq, isumaginninnermimi ingerlatsivinnit sulisut sullissinnerminni allaffissornikkut annertungaatsiartumik sulisariaqartarmata.

§ 3-mut tunngatillugu ataatsimiititaliap iluarisimaarpaa FN-ip Meeqqat Piginnaatitaaffii pillugit Isumaqtigiissutaa peqqussutissamut ilanngunniarneqarmat. Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiiinneersup Demokraatineersullu ilanngullugu Naalakkersuisunut kaammattuutigissavaat Kalaallit Nunaata FN-imut toqqaannartumik nalunaaruteqartalernissaa sulissutigeqqullugu, FN-imullu Kalaallit Nunaata nalunaarutaa aamma kalaallisuunngorlugu saqqummersinneqartassasoq.

§ 21-imi oqaatigineqarpoq angajoqqaarsiatut ilaqtariit angajoqqaarsiatut suliassaminnut sukumiisumik nassuiaanneqartassasut, iliuusissatullu pilersaarusiap nuutinneqarneranik tunineqartassasut. Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiiinneersup demokraatineersullu tamanna 1. juli 2003 sioqqullugu piffissaliivigineqarsinnaasoq piviusorsiorlutut isiginngilaat, isumaginninnermummi siunnersortit suliassaqaareeqimmata. Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Naalakkersuisup ataatsimiititaliamut ilisimatitsissutigaa peqqussutissaq atortuulersinneqartinnagu piffissami ikaarsaarfimmi aqqissuussinissamik pilersaaruteqannginnami, tak. ilanngusaq 9. Ikinnerussuteqartut qulaani taaneqartut kissaatigaat tamanna isumaliutigineqarqissasoq. Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiiinneersup Demokraatineersullu Naalakkersuisut kaammattussavaat peqqussut aatsaat 1. januar 2004-mi atortuulersinneqassasoq.

Ilisimaneqarpoq inuussutissarsiutigalugu angajoqqaarsiat akissaataannut atorfinitsinneqarnerannullu tunngavissat isumaqatigiinniutigalugit aallartinneqassasut, PIP-ilu isumaqatigiinniarnerni peqataassasoq. Atortuulerriffissatut ulloq 1. januar 2004-imut kinguartinneqarpat isumaqatigiinniarnernut taakkununga piffissaqarluarnerulissaaq, soorluttaaq peqqussutip atuutilersikkiartornissaanut kommunit piareersarluarnissaannut qaammatit arfineq-pingajua qiteqqullugu atortinneqarsinnaasasoq.

Ataatsimiititalialli tamarmiusup isumaqatigiissutigaa peqqussutip anguniagai malinneqassappata kommuninit sulianik suliaqartut, peqqussut atortuulersinneqartinnagu piffissaqartinnissaat ani-ngaasassaqartinneqarnissaallu pingaartuusoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummut inassuteqataa

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumumeersut Atassummeersullu inassutigaa, ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut kaammattuutaanut naapertuuttumik Naalakkersuisut allan-nguutissatut siunnersuutinik saqqummiussereerpata, siunnersuut iluserisani iluseralugu akuersissutigineqassasoq.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiiinneersup Demokraatineersullu inassutigaa, ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut qulaani taaneqartutut kaammattuutaanut naapertuuttumik Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutinik saqqummiussereerpata, siunnersuut iluserisani iluseralugu akuersissutigineqassasoq.

Inatsisartut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaat taama oqaaseqarluni Meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutissaattut siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Ellen Christoffersen,
siulittaasoq

Enos Lyberth, siulittaasup tullia

Doris Jakobsen

Asii Chemnitz Narup

Astrid Fleischer Rex

Bilag

- Bilag 1:** Skriftlige spørgsmål til Landsstyremedlemmet for Familier og Sundhed.
- Bilag 2:** Skriftlig besvarelse til udvalget fra Landsstyremedlemmet for Familier og Sundhed. (Qarasaasiatigut pigineqanngilaq.)
- Bilag 3:** Yderligere spørgsmål til Landsstyremedlemmet for Familier og Sundhed. (Qarasaasiatigut pigineqanngilaq.)
- Bilag 4:** Svar på yderligere spørgsmål fra Landsstyremedlemmet for Familier og Sundhed. (Qarasaasiatigut pigineqanngilaq.)
- Bilag 5:** Skriftlige spørgsmål til Landsstyremedlemmet for Finanser.
- Bilag 6:** Skriftligt svar fra Landsstyremedlemmet for Finanser.
- Bilag 7:** Tillegsaftale om bloktiskud for budgetåret 2003 fra Landsstyremedlemmet for Finanser.
- Bilag 8:** Samrådsindkaldelse til Landsstyremedlemmet for Familier og Sundhed.
- Bilag 9:** Talepapir fra Landsstyremedlemmet for Familier og Sundhed til samrådet. (Qarasaasiatigut pigineqanngilaq.)
- Bilag 10:** Bilag fra Landsstyremedlemmet i forb. med samrådet: Skema over merudgifter til forordningsforslag til børn og unge. (Qarasaasiatigut pigineqanngilaq.)
- Bilag 11:** Landstingets Lovtekniske Funktions notat til udvalget om Forslag til Landstingsforordning om hjælp til børn og unge. (Qarasaasiatigut pigineqanngilaq.)